

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Cum furibus, & usuraijs, nu. 28.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

Religiosus, dico secundò, non esse obligacionem restitutionis, quia contractus est validus, possitque esse utilis monasterio.

Inquires: potestne Religiosus consumere ludo, quod habet tacite, vel expresse à Pralato in suam honestam recreationem? id, quod etiam potest quari de Religioso, qui ad scientias v. g. discendas, vel ad alia negotia sustentatur extra monasterium; debet enim & is habere aliquid proportionatum in suam honestam recreationem.

Respondeo; Rebellus docet, tunc nullam esse obligationem restituendi, quia Pralati, etiam si prohibent ludum suo Religioso, solum sunt inuiti in modo, non in substantia alienationis; iam enim concedunt, eam summam alienari posse in recreationibus, quam summam esse quatuor vel quinque aureos ex centum annuis, docet idem Rebellus. Contra, Rodriguez f. ait, semper adesse obligationem restitutionis, quia nunquam præsumitur Pralatorum licentia, ad expendendum in ludo. Sed est distinguendum: si ludus sit prohibitus, & indecens statui Religioso, puto cum Rodriguez, numquam præsumi licentiam, ne ad substantiam quidem: quare tunc adesset, præter peccatum, onus restitutionis: si sit licitus & honestus, cum præsumatur licentia, saltem quoad substantiam alienationis, utrumque onus peccati & restitutionis evitabitur.

e Rebel. l. c. q. 4. n. 6. f. Redr. r. 2. q. Reg. 28. ar. 3.

27. Quod dico de Religioso, dictum intellige de filio seculari, ludente cum

pecunijs paternis: solum addo, in patre seculari, præsertim nobili ac divite, facilius, & fortasse semper præsumi, patrem non esse invitum, quoad substantiam, licet sit quoad modum, si filius amittat, etiam in ludo prohibito, illam quantitatem concessam tacite in recreationem, quia minus seculares patres ad hanc prohibitionem attendere solent, quam Pralati Religiosi.

Fures ludentes.

28. Fur & usurarius, similesque, vel ludo exponunt eandem rem numero, quam furati sunt, vel ejus pretium: si primum, collusor, qui, etiam bona fide lucratur, debet, ubi furtum cognovit, rem domino, non ipsi furi, vel usurario (quidquid alij g. dicant) restituere, quia dominium rei ablatæ semper remanet apud dominum: facta autem hac restitutione, fur tenebitur, æstimationem rei ipsi collusori restituere: nam contractus ludi fuit justus & validus, unde justè collusor illam æstimationem acquisivit. An ut recuperet, quod justè jam vicit, possit collusor rem reddere furi, colligi potest ex dicendis tr. 3. c. 3. §. 2. & 3.

g. innominati apud Reb. 2. p. 9. 4. nu. 15. h. Mol. d. 518.

29. Quod si collusor sciebat, rem fuisse furtivam, & nihilominus lusit, Molina l. negat, furem debere restituere collusori illam rei æstimationem, quia contractus ludi fuit nullus, utpote de re scienter aliena.

l. Mol. d. 337. n. 6.

30. Si secundum, id est, si à fure

Q. 9. 2

committit

committatur ludo pretium rei ablatæ, tunc si non habet fur alia bona, collusor, qui, etiam bona fide lucratur, tenetur, re cognita, restituere dictum pretium, quia contractus ludi fuit nullus, cum illud rei pretium omnino solvi debuerit domino, & consequenter ludo exponi à fure non poterit. At si fur alia bona habet, non tenetur *m* collusor, quæ vicis, restituere, quia fur potest per alia hæc bona furto satisfacere, atque adeo exponendo illud pretium, validum fecit ludi contractum. Hinc etiam fit, ut in hoc posteriore casu, si fur ipse vincat, non teneatur restituere collusori, quod lucratur; teneatur in priore, quia in posteriore contractus fuit validus; at fuit in priore nullus. Faciunt huc, quæ dicam tr. 3. c. 3. §. 4. n. 26.

m Bonac. d. 1. de rest. in particul. q. 2. p. 2. n. 18. alios citans.

Cooperatores ludi; ubi de loco, quem appellamus Barattaria.

31. Qui domum, mensam, taxillos, chartas, similiaque subministrant ad ludum, peccant mortaliter, si ludus sit mortalis, quia illi cooperantur; ut taceam interim, hanc subministratorem multis in locis esse lege prohibitam. Tenentur *n* etiam ad restitutionem rerum ibi perditarum, si perdantur fraudibus, aut ab ijs, qui alienare non possunt. Tenentur autem secundo loco, id est, in defectum colludentium, ut ex infra dicendis colligetur. Cum autem hæc subministratio sit ex se actio indifferens, possit e

ex rationabili causa excusari à cooperatione peccati: sed quia est in materia justitiæ, causa debet esse major, ut alibi diximus, *p* quàm in cæteris; utique, omnibus expensis, proportionata actioni.

n lege Navarr. in Man. c. 20. n. 15. Reb. l. c. 9. §. 5. sec. ult. n. 5. Mol. disp. 521. n. 5. & d. 233. n. 3. o Delugo t. 2. de just. d. 19. sect. 2. §. 4. n. 70. p. Sup. li. 5. c. 1. §. 4. à n. 15.

32. Appendix prædictorum est illa quaestio, an Princeps licitè possit concedere vel permittere licentiam liberam exponendi domum (*Barattaria*) ad ejusmodi ludos? & absolute negativè *q* respondemus, quia æque cooperaretur ad ea damna, quæ non sunt à Principe permittenda.

q Sanchez, Trullench. alijs, apud Dianam p. 7. tr. 9. ref. 39.

Dices, permitti solent meretrices, ergo & hujusmodi lusoria domus. Respondeo, adesse manifestas disparitates. Nam primò, majora mala timeantur in Rep. ex peccatis contra justitiam, quam contra castitatem: secundò, Princeps non debet esse tam sollicitus de peccatis ex se occultis: tertio, facilius abstinetur à prædictis injustis ludis, non data commoditate, quàm ab impudicijs, quæ, ne peiores committantur, si meretricium prohibeatur, merito timeatur.

33. Excipit Diana *r* ludum (*Barattaria*) & ludum *Capo di Guardia*. Hos enim posse principem permittere, concedit, propter rationabiles causas. Nam prior mandat Remp. hominibus perditæ vitæ, posterior tollit

militum